TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Doanh nghiệp nhỏ và vừa sắp có thêm cơ hội tiếp cận vốn ngân hàng

11:29 28/05/2026

Nhiều doanh nghiệp công nghệ hiện sở hữu hàng triệu người dùng, dữ liệu lớn, phần mềm hoặc nền tảng số có giá trị cao nhưng vẫn khó vay vốn ngân hàng vì... không có tài sản thế chấp theo kiểu truyền thống.

Thực tế này có thể sẽ thay đổi trong thời gian tới khi Bộ Tài chính đề xuất cho phép doanh nghiệp nhỏ và vừa được vay vốn bằng tài sản số, tài sản vô hình và nhiều loại tài sản mới khác thay vì chủ yếu phụ thuộc vào bất động sản như hiện nay.

Đề xuất được nêu trong dự thảo luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (sửa đổi) đang được Bộ Tài chính lấy ý kiến. Đây được xem là một trong những thay đổi đáng chú ý nhất của dự thảo luật lần này, trong bối cảnh khu vực doanh nghiệp tư nhân đang được định hướng trở thành động lực tăng trưởng quan trọng của nền kinh tế.

> Doanh nghiệp nhỏ và vừa được kỳ vọng có thêm cơ hội tiếp cận vốn nếu tài sản số và tài sản vô hình được chấp nhận làm tài sản bảo đảm vay vốn.

Theo nội dung dự thảo, doanh nghiệp nhỏ và vừa có thể được vay vốn với tài sản bảo đảm bằng nhiều hình thức như động sản, tài sản hình thành trong tương lai, quyền tài sản, quyền sở hữu trí tuệ, tài sản vô hình, tài sản số, tài sản ảo và các tài sản hợp pháp khác theo quy định pháp luật.

Nếu được thông qua, đây sẽ là bước thay đổi lớn trong tư duy tiếp cận tín dụng đối với khu vực doanh nghiệp nhỏ và startup công nghệ tại Việt Nam.

Hiện nay, phần lớn doanh nghiệp nhỏ gặp khó khi vay vốn do ngân hàng vẫn ưu tiên tài sản thế chấp truyền thống như nhà đất hoặc tài sản hữu hình có giá trị lớn. Trong khi đó, nhiều doanh nghiệp công nghệ dù có tốc độ tăng trưởng nhanh nhưng giá trị cốt lõi lại nằm ở dữ liệu khách hàng, phần mềm, thuật toán, nền tảng số hoặc thương hiệu — những tài sản chưa được công nhận rộng rãi trong hoạt động tín dụng.

Không ít startup có doanh thu tốt, lượng người dùng lớn nhưng vẫn khó tiếp cận vốn ngân hàng vì “không có gì để thế chấp”. Điều này khiến nhiều doanh nghiệp phải phụ thuộc vào vốn tự có hoặc tìm kiếm quỹ đầu tư bên ngoài với chi phí cao hơn.

Theo Bộ Tài chính, khu vực doanh nghiệp nhỏ và vừa hiện chiếm hơn 98% tổng số doanh nghiệp của nền kinh tế nhưng chỉ tiếp cận khoảng 19 - 20% tổng dư nợ tín dụng. Khoảng cách lớn này được cho là một trong những nguyên nhân khiến nhiều doanh nghiệp nhỏ khó mở rộng quy mô hoặc đầu tư đổi mới công nghệ.

Bên cạnh việc mở rộng loại tài sản bảo đảm, dự thảo luật cũng bổ sung nhiều cơ chế nhằm thay đổi cách tiếp cận cho vay đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Cơ quan soạn thảo đề xuất khuyến khích các ngân hàng cho vay dựa trên xếp hạng tín nhiệm doanh nghiệp, phương án sản xuất kinh doanh, khả năng mở rộng thị trường, dữ liệu dòng tiền hoặc chuỗi giá trị thay vì phụ thuộc hoàn toàn vào tài sản thế chấp.

Đây là mô hình đang được nhiều quốc gia áp dụng nhằm hỗ trợ doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo và doanh nghiệp công nghệ — nhóm thường có tiềm năng tăng trưởng nhanh nhưng ít tài sản hữu hình.

Ngoài tín dụng, dự thảo luật cũng bổ sung hàng loạt cơ chế hỗ trợ khác như ưu đãi thuế cho hoạt động nghiên cứu phát triển, hỗ trợ chuyển đổi số và điều chỉnh tiêu chí xác định doanh nghiệp nhỏ và vừa.

Theo đề xuất mới, doanh nghiệp nhỏ và vừa sẽ là doanh nghiệp có số lao động bình quân năm không quá 300 người và tổng doanh thu năm trước liền kề không quá 400 tỉ đồng, cao hơn mức quy định hiện hành là 300 tỉ đồng.

Bộ Tài chính cho biết nhiều quốc gia trên thế giới hiện đều xem doanh nghiệp nhỏ và vừa là "xương sống" của nền kinh tế. Tại Nhật Bản, Hàn Quốc hay Malaysia, các quốc gia này đều xây dựng luật khung riêng để hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ thông qua tín dụng, ưu đãi thuế và hỗ trợ tài chính. Trong khi đó, Mỹ và Liên minh châu Âu xây dựng các cơ chế hỗ trợ trực tiếp cho startup và doanh nghiệp đổi mới sáng tạo nhằm thúc đẩy tăng trưởng dài hạn.

Trong bối cảnh chuyển đổi số và kinh tế số phát triển mạnh, đề xuất cho phép doanh nghiệp vay vốn bằng tài sản số được đánh giá là bước đi nhằm mở rộng "cánh cửa tín dụng" cho khu vực doanh nghiệp tư nhân, đặc biệt là startup công nghệ — nhóm doanh nghiệp đang ngày càng đóng vai trò lớn trong tăng trưởng kinh tế nhưng vẫn gặp nhiều rào cản về vốn.

Dự kiến, luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (sửa đổi) sẽ được trình Quốc hội tại kỳ họp tháng 10 tới. Nếu được thông qua, luật sẽ có hiệu lực từ ngày 1/7/2027.

Minh Thắm